

REDACTIA
Nr. 22, Deák Ferencz-u. Nr. 22.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
12 m. 20 cor.
6 m. 10 cor.
3 m. 5 cor.
1 m. 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.
Inscripțiile nu se încapotă.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 22.

INSERTIUNILE:
de un și paroad: prima dată la
10 cor.; a doua oară la 5 cor.; a treia
oară la 3 cor. de fiecare publicare.
Adăpt abonamentelor, cât și inserțiilor,
stă în sarcina și plății înaintea în Arad.
Vă rugăm pentru oră și conținutul
scrierilor să trimiteți nu se potrivește.

Anul IX.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 28

Politica românească.

Articolul de mai la vale îl primim dela un distins bărbat politic al nostru și ținem a declara că-l publicăm mai ales pentru respectul ce-l avem față de vederile valorosului nostru fruntaș:

Eară-și și eară-și s'a invederat și din zi în zi mai lămurit iese la iveală, că bine am judecat noi lucrurile când am zis, că nu sunt în stare Maghiarii, să conducă ei singuri afacerile publice ale regatului ungar. Sunt tot poporul, care la 1222 a erigiat revoluțiunea în maximă de stat, cu care s'a luptat Carol Robert de Anjou și Sigismund de Luxemburg, pe care Mateiu Corvin cu anevoie l-a ținut în friu și care după bătălia dela Mohács a pornit lupta ce se urmează și azi. Nici după o mie de ani petrecuți în mijlocul lumii noastre ei n'au înțeles, că interesele bune și rindueli și ale desfășurării pacifice le covârșesc în viața europeană foarte și lăsați de capul lor, le dau toate valartei.

Rămâne acum să se mai invedereze, că numai cu ajutorul Românilor se poate restabili echilibrul în viața comună a popoarelor ce constituiesc statul ungar și producerea acestei convingeri e cel mai apropiat scop al lucrării noastre politice.

Dându-ne seamă despre trecutul nostru politic și știindu-ne oamenii chibzuiți, care nu se avântă cu pripire, am zis încă sunt acum 21 de ani, în programul „Tribunei”, că suntem element de ordine și de civilizațiune și că pretutindeni, unde ne ivim, turbătorii ordinii legale se isbesc de noi, ear cei-ce să susțină pacea și buna rinduală se pot răzâma cu toată încrederea pe noi.

Am trăit și ne-am dezvoltat în luptă necurmată cu elementele turbulente, care numai legilor potrivite cu interesele lor particulare se supun, dară jertfă de sine spre binele obșteșc nu sunt în stare să aducă. Contra lor ne-am luptat în timpul lui Leopold, I, în al lui Carol VI și în al Mariei Tereziei, contra lor în timpul lui Iosif II și în al lui Leopold III ca la 1830, la 1848 și de atunci încoace, ear aceasta nu pentru-că am fi având cuvinte de a-i fi recunoscători Casei de Austria, care nu odată ne-a sacrificat, ci pentru-că masele mari ale poporului român sunt inaccesibile pentru politica de violență și numai pentru dreptate se pot însufleși.

Orî și cât de legitimă ar fi dar azi nemulțumirea noastră, ea nu poate să ne determine atitudinea, și încercările de a face să ne abatem dela tradițiunile noastre politice au să rămâie și de astădată zadarnice. Nu putem noi să facem decât politica românească, ear românească e numai politica potrivită cu firea poporului românesc, continuarea lucrării începute de străbunii și urmate de bunii și de părinții nostri.

Nu are nimeni destulă autoritate spre a-i putea indupleca pe Români din regatul ungar să facă cauză comună cu Maghiarii, să se lupte contra unui guvern, care nu i-a fost impus Coroanei, ci se bucură de încrederea ei, și să refuze supunerea către autoritățile legal constituite și plata tributului de sânge și de avut. Aceste sunt prostii, pe care oamenii cuminte ca Români nu sunt în stare să le facă.

Dacă țin Maghiarii cu ori-re preț să-și slăbească pozițiunea desfăcând țările coroanei ungare de celelalte țări ale Casei de Austria, asta-i treaba lor și numai a lor: Romanii vor face tot ca părinții, bunii și străbunii lor.

Luptă de rassă. Ne aducem aminte că președintele Dietei *Justh*, din scaunul presidential și-a permis să intrerupă pe deputatul Român Dr. Stefan C. Pop când acesta în cuvântarea sa a atins luptele de rassă. Și atunci nepriceputul, care și-a uitat de poziția ce ocupa, l-a oprit pe Stefan C. Pop să vorbească despre lupta de rassă, războiul de rassă, care nu există în Ungaria.

Ce zice însă sfătosul prezident la „alianța maghiarizmului” din Liptószentmiklós? Nici aceasta nu e luptă de rassă? Presa ungurească a propovăduit că mai bine să voteze Ungurii din cerc cu „anticonstituționalul” Lányi de cât cu „constituționalul” Stodola pentru-că acesta — e Slovac. Nici aceasta nu e luptă de rassă? Lányi, ministrul anticonstituțional scrie o scrisoare în care zice că-și susține candidatura numai „pentru interesul bine priceput al maghiarizmului”. Aceasta încă nu e luptă de rassă? Va să zică luptă de rassă, nu e numai atunci când noi ne apărăm. Povestea lupului și a mielului, se vede, că rămâne veclnic adevărată. Noi suntem de vină dacă există luptă de rassă — pentru-ce ne apărăm și nu ne lăsăm înghițiți?

Să luăm aminte! În vremea din urmă, în urma confuziunii parlamentare, atât coaliția, cât și partidul liberal, s'au aruncat asupra cercurilor românești ca să le câștige pe seama lor. E un lucru foarte curios acesta, dar e adevărat. Atâta cutezanță nu s'a mai văzut. Amândouă aceste

partide urâse naționalitățile și se silesc a nimici drepturile lor. Limbele nemaghiare vor să le scoată din întrebuințarea lor oficială, garantată prin legea de naționalități. Ba până și legea-ne creștinească, vor să ne silească să n-o mai învățăm în limba dulce a mamei noastre, fără de care noi nu putem trăi. Care de care se întrec în stăruința „d-a zidi statul național unitar maghiar”. Și pentru ducerea la îndeplinire a acestei politici recurg la noi pentru — ajutor! Adevărat, că la aceste ocazii, când se năpădășesc între noi să ne cerșească voturile, nu fac vorbă despre aceasta, dar asta ține numai atâta, până ce pun mâna pe mandat. Căci politicianii aceștia mărturisesc astfel de credințe în Dieta, că cetățenii nemaghiari să se despoae cu sila de drepturile limbei lor materne, garantate prin legile țării. Dovadă proiectul lui Berzeviczy, pe care-l pomenesc mereu că trebuie făcut lege. Lor nu stat de drept le trebuie, ci „stat național unitar maghiar” înainte de toate. Și colindă în dreapta și-n stânga, ațîțind și ră-tăcind poporul. Dacă e de lipsă corump și cu bani, căci bani au destul. Ear dacă noi vrem să luminăm poporul prin adunări publice, autoritățile ne caută pricină, ne trag în judecată și ne aruncă în temniți.

Drept aceea fiecare foaie românească ar avea dreptul a publica caș de caș, pe scurt măcar, vorbirile rostite de domnii aceștia, ori articolele scrise în foile lor despre noi și anume așa, că vătămările cu droaia, cu cari suntem zi de zi cinstiți, să se lipărească cu litere mai grase. Asta și'n cazul când aceste vin dela cei mai de-a doua mână.

Dacă vom face aceasta nu va mai trebui să scriem noi, căci nimic n'atăță mai mult ca și însaș batjocurile lor. I-se sue sângele în cap celui ce le cetește și nu le mai uită. În chipul acesta am putea cu ușor atrage atenția poporului nostru asupra calomniatorilor lui. Ear urmarea practică ar fi, că poporul ar învăța a-i cunoaște și avându-și făcută părerea despre danșii, când vin în mijlocul lui, i-ar trata cum trebuie: li-ar arăta ușa obraznicilor. Poporul nu uită batjocura.

În privința aceasta însă este nevoie de acțiune solidară, ca publicul cetitor să cunoască pretutindenea modul de gândire al șovinistilor. Ca opiniunea publică să fie orientată și în direcțiunea aceasta despre diferitele partide, depinde numai dela presă.

LA GIULA!

Adunare mare, sărbare pompoasă va vedea locul natal al lui Moise Nicoară. Invățătorimea noastră aici își ține Duminică adunarea generală. Ear' o adunare generală e urmată de concert, de petre ere, e introdusă de frumoasa slujbă dumnezeiască: e o mare sărbare. Haideți deci cu toții Duminică la Giula!

În țara noastră s'a început în timpul din urmă o mișcare, pentru a reforma în-

„Janus” institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili —
este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață
pentru Austro-Ungaria.

Informațiuni în- Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik Lerchengasse Nr.
datoritoare da: 17. (Telefon 422.)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora acci- Premiul efitine.
dental capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

Condiții de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duel
și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de răz-
boi — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la moment.

Starea de asigurare	111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	56.000.000 ..
Averea institutului	31.000.000 ..

vătămantul începând din școlile populare până la cele mai înalte așezăminte propagatoare de adevăr. S'a văzut adecă, că așa precum e azi învățământul prin școli, are lipsa de unele înouiri.

S'a mai zis, că învățătorii trebuie să fie cu trup cu suflet pentru școală, trebuie bine pregătiți. De aceea sărmanul slujbaş al culturii naționale uitat de soarte, prin vre-un sat îndepărtat, s'a organizat în reuniune, la ale cărei adunări se vorbesc, discută cele mai noue metode de învățământ, fși spun unul altuia păcăniile, ce le-au avut în vremea unui an de muncă, se întăresc, oțlesc și învață unul pe altul. De aceea nu va fi învățător, care să nu vie Duminecă la Giula.

Se aranjează la Giula Duminecă și un concert frumos, petrecere însufletită. Teologii noștri, cari au lăsat la Săn-Petru așa frumoase amintiri în Siria, vor fi de față cu corul lor, vor concerta conduși de artistul nostru Trifu Lugojanu. Cine nu ar voi să asculte Duminecă concertul d-lui Lugojanu? Nimeni nu va lipsi dela Giula!

Pe căldurile acestea mari cu drag caută fie cine binefăcătoarea umbră, scut împotriva dogoritoarelor raze ale soarelui. În umbră adăpostită frumoasa domnișoară visează feerile divine, caută rind pe rind amintirile plăcute, le număra și descose ca și boabele de pe mătani calugărita în odăita ei de mănăstire. Zăbovi-va deci vr'una a nu culege flori nouă în buchetul amintirilor sale. Toate frumoasele domnișoare române vor fi prin urmare Duminecă la Giula.

Și vor mai fi la Giula țărani mulți, îmbrăcați frumos în dragălașul port românesc și românce în curatele lor vestimente. De departe, de prin satele pline acum de veselie muncii, vor alerga să-și vadă învățătorii lor la Giula.

Inteligența noastră încă nu va lipsi, ci va fi acolo toată. Fiecine va voi să vadă, ce puternică falangă e, ce speranțe poate pune în luptătorii culturali ai neamului nostru. Prin învățători buni s'au făcut neamurile mari, s'au încheșat în state. Dascălul german acum câțiva zeci de ani a învins navalnica oaste franceză și a dat naștere puternicei Germanii de astăzi. Insufletirea războiului bur au pregătit-o tot dascălii acestor boeri holandezi, iar primejdia, în care e acum băgată fără speranță în viitor Rusia a făcut-o neînsemnatul dascăl japonez.

De aceea haidem Duminecă cu totii la Giula, ca să culegem visuri, speranțe pentru viitorul unui neam, ce are frumosul nume de neam românesc!

Inainte.

Școala de fete din Arad.

O știre înveselitoare și de mare însemnatate culturală și națională suntem în plăcuta poziție de a vesti publicului românesc.

După multe străduințe, învin eria a multor greutăți și pedeci, — grație devotamentului nemărginit a fruntașilor noștri din diecesă în fruntea lor cu P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, — zilele trecute s'au întărit pentru totdeauna bazele unui așezământ pentru creșterea fetelor române, a viitoarelor mame române, aici în Arad, în acest centru cultural românesc.

Pe aceste baze, începând încă cu anul acesta școlar, se va reorganiza școala de

fete din Arad, ca școala civilă cu internat și se va continua dezvoltarea ei treptat, aproape acoperit fiind deja capitalul necesar pentru ridicarea unui pompos palat pe seama școlii, care se va ridica în preajma reședinței episcopale.

Dar deja cu începutul lui Septembrie școala de fete din Arad va fi cu totul reorganizată și ridicată la nivelul potrivit unui centru cultural cum e Aradul. Un personal didactic ales va fi consacrat pentru educația elevelor: director cu nume în învățământul nostru, directoară cu bun renume și învățătoare absolvente a pedagogiului «Elisabetin» din Budapesta. Anul școlar ce vine, va afla cu'n cuvânt școala de fete din Arad, pusă pe temelii cu totul moderne, corespunzătoare în toate privințele tuturor cerințelor pedagogice.

E un mare lucru acesta. Demn de sacrificiile mari și străduințele fruntașilor noștri, pe cum sunt demni dășiți de recunoștința și grațitudinea noastră. Cine nu înțelege în-sămânțata mare a creșterii viitoarelor generațiuni de mame române a unei populațiuni atât de numeroase ca și cea din jurul Aradului?

Partile aradane, Banatul mare, Bihorul și Ardealul până afund spre mijlocul lui, vor căpăta un institut românesc, aranjat în chipul cel mai modern, cu puteri didactice de întâia mână, unde ficele neamului nostru vor primi o educație îngrijită, casnică și românească.

SPRE PACE...

— Războiul ruso-japonez. —

— Sahalin în mâna Japonezilor. — Impresurarea Vladivostocului. — Încheierea păcii. —

Războiul se sfârșește și nu se sfârșește. Înainte de înfrângerea lui Rosdestvenski ușor ar fi putut încheia Rușii pace. Togo în-a se temea de fortărețele călătoare ale Rușilor. Acum s'au schimbat rau lucrurile.

Stăpânire peste mare — se pare — că nu mai pot avea Rușii de loc, când marelotit de pe corăbiile ruse se răscoală împotriva oficerilor și cari ar fi în stare să se predea de bună voe Japonezilor.

Iar armata de pe uscat e plină de nemulțumiți și neputincioși. Planurile lui Linevici sunt curate visuri de bătrân, care nu poate pricepe, cum s'a schimbat lumea așa de iute la față.

S'au început tractările de pace, adecă Witte a plecat către Washington, unde vor vorbi și face contract pentru ca să nu se mai verse atâtă sânge. Rușii și Japonezii.

Pe când însă în timpul acesta Linevici visează nouă biruințe, Japonezii s'au pus pe lucru. Insula Sahalin e aproape întreagă în mâinile Japonezilor. Garnisoana rusă de pe insula s'a predat. Numai câte-va trupe mici s'au retras către mijlocul insulei, dar mai curând, ori mai târziu vor fi silite și ele să capituleze.

De altă parte, pe când Rușii se temeau, că Japonezii dinspre sud vor ataca Vladivostocul și și-au concentrat toate trupele la rful Tumen, spre miez-noapte dela Vladivostoc în mare taină din corăbiile s'a coborât o armată japoneză. Prins Vladivostocul între două focuri nu peste mult impresurat fiind, va trebui să urmeze, calea, ce a bătut-o Port-Artur, când erau Rușii în el.

Condițiunile de pace.

Viena. »N. W. Tagbl.« a auzit ur-

mătoarele despre condițiunile de pace, asupra cărora va fi vorba la Washington:

1. Japonezii au pus două condiții, ca cel puțin una să fie primită, că adecă Rușii să nu facă a doua păreche de șini pe calea ferată siberiană, a doua, ca Rusia să nu mai aibă flotă pe oceanul pacific.

2. Asupra faptului, că Mandjuria va fi redată Chinei, ear' peninsula Liaotung și Port-Arturul Japonezilor, nu mai rămâne nici o dispută, doar' Witte dela început a zis, să nu li-se iee.

3. Partea mandjuriană a căii ferate siberiene va ajunge de asemenea în mâinile Japonezilor de bună seamă.

4. Chestia Coreeană încă poate fi privită de sfârșită.

5. Sahalin o va da îndărăpt Rusia Japoniei

6. Se zice, că Rușii cu nici un preț nu vor voi să dărâme întăriturile dela Vladivostoc, fiindcă ar fi foarte mare rușine pentru ei.

7. E mare dispută referitor la despăgubirea de război. Se zice, că-i tot una de Rusia plătește 3, ori 4, ori 5 miliarde. Lucru de căpetenie e, că Rusia azi cu mare greutate ar putea căpăta atâtă bani dela Franța, fiindcă de ajunge Japonia atât de puternică și atât de bogată, îi primejduiește Franței posesiile din Extremul-Orient, Germania încă nu dă bani, Anglia și America așiderea nu vor voi să-i dea bani Rusiei! Au zis unii, că Anglia să dea banii, ear' Rusia să plătească cametele.

Ântăia anulare.

— Criza. —

— Antăia anulare. — Articolul contelui Tisza. — Dizolvarea dietei? — Conziliu de ministri. — Planurile guvernului. —

— Starea țării e ca și a omului bolnav în fierbințeli: ori-ce judecată sănătoasă e întunecată de visunile naționale, bolnave, fantastice — așa a caracterizat un ministru din guvernul actual, Lukács György, starea țării, câtră un jurnalist din Viena.

Nouă ni-se pare însă că și cuvintele domnului ministru sunt mai mult aiurari decât judecată sănătoasă. Ațătarea presei maghiare întrece ori-ce margini, asta e adevărat, dar urmările acestei ațătări nu sunt nici pe departe așa grave cum cere interesul presei maghiare să le înfățișeze. Revoluția de fapt se petrece numai în coloanele presei maghiare. Aceasta însă se poate numi revoluție jidovească. Fără vre-o pagubă'n pielea cuiva. Un lucru însă e cert: nu ministrii cari se sparie de propria-le umbră pot fi chemați să fac'aici ordine. Și așa se vede, nici generali austriaci...

Antăia nimicire.

Senzația de căpetenie a zilei de ieri a fost nimicirea hotărârit municipiului Budapesta, privitor la plățirea benevolă a dărilor. Ordinul ministrului de interne Kristóffy József a făcut erî mare senzație în Budapesta. Se zice că s'au luat pași pentru convocarea unei adunări extra-ordinare a municipiului.

Articolul contelui Tisza.

Contele Tisza, în continuarea seriei sale de articole în «Az Ujság» ne dă desemnarea în-sămânțatei europene a unei puteri mari în valea Dunării. Și cea-ce spune despre misiunea acestei puteri mari, despre rostul Ungariei în cadrele ei, rost de care s'a pătruns și Monarchul, convingându-se de identitatea de interese a Ungariei maghiare cu dinastia, este însăși negațiunea istorică și la tot cazul negațiunea singurului temel firesc și legitim a menirii acestei formațiuni de stat în valea Dunării. După filozofarea contelui Tisza, misiunea universală a acestei puteri este a consolida două state dualiste pe baze naționale,

căci numai aceasta poate să dărime visele germane, slave și române. La politica aceasta a aderat și Monarhul, după o lungă și grea luptă de convingere a bărbaților de stat maghiari — zice contele Tisza.

„Un singur tovarăș de interes — scrie contele Tisza — avem în munca noastră: dinastia. În fine, după învățăturile amare ale secolilor ea a și recunoscut aceasta comunitate de interes. *Tronul s'a înrolat în serviciul cauzei naționale*; toată puterea și-o pune la dispoziția cauzei naționale. În consolidarea internă, la munca mare a edificării statului național maghiar, dispunem de toată puterea; *tendențe centrifugale nu mai au ce căuta la treptele tronului*; sărbătorirea legilor din 48, rescriptul regal care orănduiește aducerea în țară a osemintelor lui Rákoczy, vestesc sus și tare, că regele în fine și-a înțeles națiunea.”

Și făcând aceste constatări, deși nu nouă pentru noi, dar la tot cazul caracteristice pentru cel mai intim sfetnic al Coroanei, înfruntă coaliția care vrea să primejduiască aceasta tainică armonie dintre Coroana și «națiune»:

„Nu văd, ce se duc națiunea pe aceasta primejduioasă pantă, ce arme puternice dau în mână tuturor dușmanilor noștri? Ce păcat neiertat e a răspunde acum, treizeci și opt de ani după tranșacție cu provocarea aceasta, la toate bunătățile acestei guvernării constituționale?”

Și mai departe:

„Am progresat pe toată linia; decurgea munca serioasă. Am obținut progrese, și și *mai mari am pus la cale și și-se strânge inima când te cugeți unde am sta azi, dacă națiunea sedusă nu optia acest progres.*”

În restul articolului face responsabilă coaliția că cu pretențiile ei pune în primejdie aceasta «Monarhie», la umbra căreia Ungaria azi mâne devenia maghiară.

Dizolvarea dietei?

Amenințare să fie oare? Căci alt rost n-are știrea semioficiosului »Pester Lloyd« despre dizolvarea Dietei. Eată ce scrie:

„Presupunerea, că provocarea la națiune n-ar urma, deocamdată e cu totul volnică. Nici un fapt nu legitimează, că guvernul nu s'ar gândi la dizolvarea Dietei și la escrierea de alegeri noi; că dizolvarea și alegerile n'ar urma. Parlamentul e prorogat și cu *posibilitatea, mai mult, probabilitatea că îndată după ce se va întruni va și fi trimis la alegătorii săi, nu numai că se poate, dar și trebuie calculat.*”

Ce s'ar aștepta dela o dizolvare nu știm, de amenințare însă, vestea e foarte slabă. Asta o știm.

Conziliu de ministri.

Îndată după răspunsul comitetului executiv al Coaliției, s'a întrunit consiliul de ministri în Buda, care a conferat mai multe ceasuri.

Planurile guvernului.

Un ziar publică din izvor foarte bine informat, că în consiliul de ministri s'au discutat rezoluțiile ce sunt a se lua față de hotărârile de rezistență a municipiilor. *Guvernul întâiu va nimici aceste hotărâri. Prima ocaziune va da-o hotărârea municipiului Borsod. Imediat după aceea se vor suspenda din posturi șefii municipiilor, vice-comișii comitatelor.* Toate acestea pentru a statua o pildă pentru celelalte municipii, cari n'au decretat încă rezistența.

Din țara răsvrătiților.

— Revoluția rusă —

— *Intrunirea zemstvourilor. — Soldați împușcați cu miile — Atentate nouă. —*

Nu e departe soarta lui Nicolae II de a francezului rege Ludovic XVI. Și el se poate trezi în o bună dimineață, că întreagă țara e în potriiva lui.

Representanții zemstvourilor și orașelor în număr de 284 s'au întrunit în casa prințului Dolgorucki sub prezidența lui Heyden. S'au adunat să se sfătuiască despre starea rea a bolnavului, care e țara rusească. S'au adunat aici oameni serioși, nobili, profesori, avocați, negustori, cari vreau să-i spună țarului, că numai dând poporului rus drepturile firești ale omului poate scoate țara din năcaz.

Nebunul Trepov a voil să cerce a opri întrunirea, dar guvernatorul *Kozlov*, având înaintea sa pilda înfricoșată a morții lui Suvalov, a zis, că nu o poate face.

Congresul zemstvoic s'a întrunit. Nu peste mult au venit însă polițai în sală provocând pe membri să se ducă acasă. S'a făcut larmă mare, membrii congresului s'au provocat la țar, care le-a îngăduit ținerea adunării și polițaii au trebuit să se depărteze fără nimic decât cu un protocol, ce cuprinde numele, celor ce se sfătuiau.

Cam așa a fost și la revoluția franceză. Un pas nebun al cărmuitorilor e de lipsă, și revoluția legală e gata.

Poporul, întreg e împotriva cărmuitorilor. Foametea e mare; împotriva urgisitului *Pobidonoscev* s'a făcut un atentat, ce n'a răușit însă, iar *Deutrich*, guvernatorul Finlandei de asemenea a trebuit să vadă marginile morții. Alaltaieri a aruncat cineva o bombă în Helsingfors asupra lui, care nu l-a omorât ci numai l-a rănit.

Oamenii sunt împușcați cu miile. Rezerviști, ce nu vreau să meargă pe câmpul de războiu și pușcă. În Varșovia au fost împușcați 800 de rezerviști dezertori, iar mai înainte 40 de ofițeri.

Întreaga clădire a împărației e în flacări. Da-va Nicolae II. poporul său drepturile, ce le cere, ori va ispăși și păcatele strămoșilor?

Lupta pentru constituție.

Patru zeci și șapte de ofițeri eșecutați.

Frankfurt. »*Frankfurter Zeitung*« capătă din Varșovia vestea următoare:

Guvernatorul de aici a lăsat să fie pușcați azi cei patru zeci și șapte de ofițeri, cari în 10 l. c. au declarat, că nu merg pe câmpul de luptă.

Cea mai mare parte din ofițeri au fost rezerviști. Compania, care trebuia să execute porunca, a denegat serviciul și a svirlit armele. În fine s'au adus Căzaci, cari au împușcat pe ofițeri.

Miliția și marină revoltată.

Varșovia. În regimentul de infanterie din Jekaterinburg, care staționează de prezent în Lodz s'a iscat revoltă. Militarii nu se mai supun, ba au atacat chiar pe un ofițer. Ofițerii s'au apărat cu revolvere și au omorât pe mai mulți răsvrătiți, cari au omorât pe un ofițer și pe mai mulți i-au rănit. Răsvrătiții au fost aruncați în lanțuri.

Varșovia. Azi a sosit transportul militarilor rebeli din Lodz. Un soldat prizonier a fugit. Comandantul patrulei a pușcat după el, dar glonțul a nimerit pe un civil, care mort căzu la pământ.

Petersburg. În Kronstadt între marelui s'a iscat răscoală. Rebelii au jăfuit multe edificii publice. Miliția trimisă la fața locului a împușcat pe mai mulți oameni.

Netrebnicia jidovilor.

O foie săptămânală din Budapesta («*A hét*» Săptămâna) a publicat din incidentul invasiunii jidovilor ruși un articol, în care spune, că Ungaria ar câștiga în aceștia un popor cu cultură străbună, cu inclinații revoluționare și că deci nu e nimic, dacă ei nimicesc câte va mil de Rusniaci ori Români. Deci e bine, că vin acești jidovi ruși aici în țară, fiindcă «inteligenta stricată, dărăpănată, dar gata de ori-ce a Ungariei numai atari, așisderea țării pature o poate nimici».

«*Alkotmány*» scrie la aceasta următorul comentariu:

„Așa vorbește jidanul, ce mănâncă pâine ungurească, care monopolizează patriotismul și mântuirea patriei, în limba maghiară în Ungaria. Nu dorește altceva, decât ca măturătura asta de popor să piară și locul să-i ia jidovul rus cu cultură străbună. În loc de suman căpătăm cisme găurite, în loc de zăbun castan, în loc de mustăți paieș. Asta va fi cultura străbună în locul culturii opincărești a Rusniacului și Românului”.

Ș'apoi continuă:

„Acum vin ei și isprăvesc cu noi. Iată judecata din urmă. Sună trîmbițele lui *Joia* și praf se face inteligența, poporul de aici la răsunetul ieribonic. *Sylock*, *Disraeli*! De ce nu trăiți, că să auziți imnul vrednic de voi al celor de cu voi un sânge. Tu, cel dintâi ai spus, că averea trebuie luată dela Antonio și să fie a ta comoara, chiar dacă *Iessica* ar zăcea moartă înaintea ta. Numai pe ea să fie aurul, diamantul. Tu, mare englez pripășit în Anglia de prin Veneția ai zis că numai, rassa ta are spirit, morală, voință. Mesia din *Lipótváros* (suburbiu al Budapestei) propovăduiește, că și trupul, forța, puterea fizică e a voastră. Ne nimiciți pe noi creștinii și Ungurii spiritualicește, moralicește și trupește. Voi, jidanii poloni cu paieș! Așa scrie foaia mitetului redactor cu barbă de Moise. De aceea strânge la sin pe frații lor ruși și-i ascunde prin diferitele locuri ale țării, de aceea își bănuiește rău, că în fine se vor executa legile din 1903 privitoare la poliția de graniță și imigrare...

„Cinstiți oameni jidanii! Vă zic oameni, fiindcă umblați cu două picioare și n'aveți pene... Fortăreața voastră e clădită din hârtie și gunoș, a noastră din granit. Și puteți fi liniștiți, că granitul e mai tare, decât gunoșul și hârtia. Dacă cu ori-ce preț voiți să ne ciocnim și aici, cum v'ați ciocnit în Rusia, să ne ciocnim dar! Dacă voi ca niște slugi necredincioase atentați la viața noastră, ne ridicăm și noi ghioaga cea cu șapte aripi. Și chiar de ne luptăm în haine sdrăntoase, cu arme ruginite și cu condei înmoiat în sânge, dar oare-cum gătam și cu voi. De aceea deci: Mai încet Kohnilor!

Te miră, ca și-a venit în fire batăr una din foile maghiare!?

Didactice.

În chestie școlară.

Spre a se satisface obligamentului d'a se propune în școale după recerințele ortografiei mai nouă a Academiei române din București, este de urgență retipărirea cu aceeași ortografie, a tuturor manualelor de lipsă, fără de cari manuale toată stăruița învățătorului ar fi zădarnică și n'ar duce la scopul dorit.

Se pune la dispoziție prin aceasta la toți școlarii, dar cu deosebire la cei începători, cari n'au încă capabilitatea d'a-și coriga înșiși textul bucăților de cetire, cu aceeași ortografie.

În speranță, că aceasta întrunește consimțământul și a fraților colegi, îmi exprim și în numele lor dorința, ca în conspectul manualelor concese pentru anul școlar viitor 1905/6, Ven. Consistor să binevoiască a stabili numai de acele cu ortografia mai sus numită.

Timișoara-Elisabetin, 19 Iuliu n. 1905.

Petru Mușiu.
inv.

Catră on. abonenti.

De ani de zile muncim și ne jertfim pentru binele obștei românești. Că a fost lipsă de acest ziar, dovadă e, că dela noi s'a pornit binefăcătoarea mișcare de rededeptare politică, ce e botezată sub numele curentul activist.

Am intrat în al doilea semestru al acestui an. Se întâmplă atâtea lucruri în țară și în afară, încât flece Român trebuie să știe, ce se petrece în deosebi la noi, în țară, unde astăzi se pregătesc zile nouă pentru Ungaria.

Aboneze deci flece Român foaia noastră, iar vechii abonenti sunt rugați să trimită conținutul abonamentului, ca să nu li-se sisteze trimiterea foaiei.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 21 Iulie 1905.

— **Certificate de călătorie cu favor la adunarea generală din Giula.** Avizăm pe cei interesați, că certificatele de călătorie pe linia statului le-am primit azi în 20 Iulie. Ne mai având timp a le expedii membrilor, le voi împărți la gara din Arad, Sâmbătă cu ocaziunea plecării la Giula. *Moldovan,* vice-președinte.

— **Denumiri de juzi.** Ministerul de justiție a numit subjude la judecătoria cercuală din Șiria pe Milan *Povolni*, fost notar la tribunalul din Biserica-albă. — In Sânmiclașul-mare jude cercual a fost numit Lükö László, iar pentru Hodșag *Pap József*.

— **Șahul Persiei în Paris.** Sâmbăta trecută șahul-Persiei a mers din Contrexeville la Paris.

— **Un tânăr nenorocit.** Am anunțat și noi, că zilele trecute trei țărani au dat de un tânăr nenorocit zdrențuit, sângerat și cu privirea rătăcită hoinărind pe marginea unei păduri în apropierea orașului unguresc Baja. Țăranii au recunoscut îndată, că trebuie să fie vre'un nebun, care a scăpat de undeva. L-au ademenit cu frumosul

la dânsul și l-au putut duce în oraș la poliție. Aci s'a dovedit, că nenorocitul tânăr, care într-o clipă era trist, în alta trecea'n ris, în alta era furi-bund, este fiul fostului președinte al dietei, *Perczel Dezső*. Tânărul, care înainte cu câți-va ani îndreptăția la cele mai frumoase speranțe, era foarte cult și instruit, este un an de când a căzut în nebulie, a devenit cu totul apatic și la casa părinților în *Bonyhád* își petrecea sub mare pază nenorocita viață. Înainte cu patru zile, într'un moment de nepază, a fugit de acasă și două zile și două nopți, nemâncat, nebăut a rătăcit, hoinărit. Hainele-l erau încărcate de praf, corpul tot mușcat de țintari, ear sângele de pe vestminte era de acolo, că cu sticla dela ceasornic și-a scrijelat mâinile. În starea aceasta l-au întâlnit în jurul orașului *Baja*, și se'nțelege, nenorocitul tânăr nu știa spune, de ce a fugit de acasă, unde voia să meargă și de ce a încercat să se sinucidă. Nenorocitul tânăr, care a fost odată internat și în *Lipótmező*, deocamdată a fost dus în spitalul din *Baja*, până ce familia, care ziua noaptea-l căutase, nu va face vre-o dispozițiune.

— **Ploaea.** Cerul s'a îndurat. După căldurile mari, ce au fost îndelungată vreme, Mercurul după amiază a putut bea ceva apă pământul. Și de ținea plo- ea mai mult, era și mai bine.

— **Clironomul Danilo împotriva Rușiei.** Ce s'a întâmplat în Cetinje de bună seamă nu-i place Rușiei. În ziua nefericitei înfrângerii rusești dela *Ciusima* s'a inaugurat edificiul monopolului de tutun din *Podgorița*.

Consulul rus ar fi voit să se amâne sărbarea, ori cel puțin, ca cele două batalioane din Cetinje, cari sunt ținute cu banii rusești să nu ia parte. Dar' clironomul tronului Danilo, s'a opus, ba a și ținut o vorbire, în care a preamărit pe *Togo* și pe *Japonezi*. În timpul acesta principele *Nichita* nu era adecă acasă, ci călătorea prin *Germania*.

Danilo nu a lăsat nici să se ție slujbă dumnezească în biserică pentru sufletele Rușilor căzuți în bătălia dela *Ciusima*.

— **Din viața pescarilor dela Scărișoara.** O foaie maghiară a primit din *Câmpeni* știrea, că

peste niște slujbași ai statului, mare pacoste a dat în preajma comunei *Scărișoara*.

Judele cercual *Pákozdy István*, forestierul *Sebök Ernő* dimpreună cu scriitorul *Lágy Gábor* s'au dus în *Scărișoara*, ca să se uite la niște locuri.

Pe drum au aflat pe niște Români, cari pescuiau în *Ariaș* fără să aibă țidulă. Judele le-a cerut să-l arate țidula, atunci trei au tulit-o la fugă, pe unul însă l-au prins. Ceilalți trei apoi au răscolit pe toți ceilalți oameni, cari se aflau în pădure și aceștia de sus au început a arunca holovani asupra judecătorului și celorlalți, cari înaintau pe îngusta cărare a muntelui. Cu greu s'a întors pe poteci neumbate judecătorul cu scriitorul și cu tot la *Câmpeni*, dar forestierul *Sebök* nu s'a putut întoarce, ci a tulit-o cătră *Scărișoara*, de unde până azi nu s'a mai întors.

La înștiințarea judeului patrula de jandarmi caută acum pe *Sebök* și pe făcutorii.

Nu știm întru cât e adevărată știrea adusă de foaia maghiară și ar fi de dorit, ca vr'un prielin de acolo să ne scrie cele întâmplate.

— **A desertat din cetatea aradană.** Mercurul dimineața a fugit din fortăreața de aici soldatul de rând *Popovici*. S'a telegrafat în întreaga țară să fie prins.

— **Avere perdată în cărți.** Advocatul berlinez *Richard Löwy* cu diferite speculațiuni și joc de cărți și-a perdat întreagă averea, ba a mai făcut și datorie de un milion de mărci. Numai acum câte-va săptămâni s'a însurat și i-a și păpat nevesti-sii întreagă zestrea. — Acum o telegramă spune, că în *Karlsbad* s'a împușcat.

— **Secretul.** În Paris a înebunit un foarte cunoscut milionar, *Antonio Brunchis*. Viața lui nu o știe nimeni. Părinții i-au fost milionari din America sudică, cari acum 28 de ani s'au despărțit unul de altul. Pricina despărțirii până azi, nimeni nu o știe. Tata și-a dat fiul deja, când era numai de trei ani, într'un institut de creștere din Paris, apoi s'a dus în America de nord, iar mama sa trăește și acum în un oraș din America sudică.

Când a implinit copilul douăzeci și patru de ani, tată-său i-a scris o scrisoare, în care-l spune, că banii îi va da din belșug, dar îl oprește de a-l visita vr'odată.

Tânărul a cheltuit foarte mult, s'a um-

Ce ne trebuie? *)

Apropiati-vă, iubiți frați plugari încoace, căci cu voi frații mei vreau să stau de vorbă vre-o câteva clipite. Dragostea mea cătră voi, dorul meu de a vă vedea pe voi, cât mai cu grabă îndestulii și fericiți, m'a adus aicia frații mei. „N'am nici aur, nici argint“, căci de-aș avea, credeți-mă, bucuros l'aș împărți cu voi, dar' cu drag am venit la voi să vă dau, din ce mi-a dat D-zeu, să vă dau unele învățături bune și de folos, să vă dau unele povețe, pe cari, dacă le veți implini, așa cum eu vă sfătuiesc — de bună seamă traiul vostru vi-se va mai ușura, viața vă va fi mai tihnită, mai fără griji, mai fără lipse și năcazurii.

Să nu gândiți voi, iubiți frați, că doară eu aș fi străin de voi. Doamne ferește! Tată meu a purtat și el îmbrăcăminte aceea frumoasă românească, ce o purtați și voi. Și el a purtat suman, cioareci, cojoc, opinci și haine țesute de mâinile mamei mele; ear' maina — fie ertată — pare că și acum o văd, arare-ori numai purta zadie din *duchian*, ci vecinic o vedeai tot cu zadie țesută de mâinile ei. Și îi stetea bine, căci, doamne, trainic și frumos e portul nostru românesc. Vestea de frumusețea portului nostru, — de mult a trecut peste mări și țări și doamne mari, ba chiar și crăese, așa s'au îndrăgostit de el, de nici nu s'au putut odihni, până-ce n'au avut și ele măcar un rând-două din frumosul nostru port. Să nu ne lăsăm deci, iubiți frați,

odată cu capul de frumosul nostru port, căci vechiturile, ce de o vreme încoace ne-a impestrițat portul, nu se potrivesc cu noi și cu portul nostru, dar' apoi sunt și scempe și se prăpădesc, cum nici eu gândul nu gândesc.

Am zis, că nu-s străin de voi. Dar' apoi nu numai eu nu-s străin de voi, dar' nici toți acești cinstiți domni, câți îi vedeți aici, nu-s străini nici unul de voi. Și pe dânsul ca și pe mine dorul de voi și dragostea cătră voi ne-a adus aici. Și ei au venit să vă vadă, ce faceți — cum trăiți și să vă dea și el sfaturi înțelepte, sfaturi bune, — și să vă propovăduiască, ca să apucați pe calea cea bună, pe aceea cale, care nu ne duce în păcate și la fărâdelegi, ci ne duce la bine și la îndestulare.

Sunt, iubiți frații! mai bine de 40 de ani, de când anumiți oameni, trimiși dela dumnezeu, buni și cu dragoste mare cătră poporul, care nu știe carte, au hotărât, ca ei împreună — adecă mai mulți la oaltă, ear' dacă vor muri ei — cum adecă moare tot omul ce s'a născut în lume — apoi alți oameni, ce vor urma după ei, earăși mai mulți la o laltă să aibă grije de acel popor fără de carte, să-l învețe, să-l povățuească, să-l ferească de rău și să-l arate calea cea bună. Ei au văzut, că poporul nostru pe acele vremuri, dar' durere și în ziua de astăzi, nu are aceea, de ce fiecare om din lume, are mai mare lipsă, adecă nu are lumină, nu are învățatură, — și de bună voia lor s'au hotărât netrebuindu-le dela nimenea nici o plată — să dea învățatura de lipsă, celor-ce nu o au.

Bunul D-zeu a voit, iubiți frați, că mai toll acei prea buni și prea vrednici bărbați, cari de bună voia lor s'au hotărât să grijească de lumi-

narea poporului nostru să treacă din această lume la o viață mai fericită și noi să urmăm în locul lor. Noi suntem chemați acum să implinim aceea, ce au hotărât înaintașii nostri și deschilinit de astă-dată eu trebuie să implinesc aceea hotărâre sfântă a lor, eu trebuie să vă dau povețe, eu trebuie să vă dau învățături.

Avem noi fraților! o zicală, care zice așa: „Al carte al parte, n'al carte n'al parte“: apoi eară altă zicală, care glăsuiește așa: „luminează-te și vei fi, voește și vei putea“. Adecă, dacă vrei să ai ceva la bătrânețele tale, iubește din pruncie învățatura, căci aceea îți arată ție chipul, cum poți câștiga și apoi dacă știi câștiga, earăși cartea și învățatura te povățuește să fi cu minte, să cruți, ce ai câștigat, adecă să fi cumpenit în toate și să nu dai cu graba și pe lucruri, de cari nu ai lipsă, câștigul tău. Mai că nu trece ceas, ba aș putea zice zi, că nu trece clipă, în care să nu auzim noi pe unul ori pe altul dintre frații nostri plângându-se, că am ajuns zile grele, că lumea e rea, că nu știu cum și nu știu ce, dar' destul, că tot ce câștigăm într'o vară, dăm în curând și colea când nici nu s'a început bine iarna, nu mai iată, că ne trezim cu nimica.

Apoi da, fraților! și eu zic, că lumea de acum nu e tocmai așa ca cea de demult. S'a mai îngreunat traiul, s'au mai înmulțit oamenii, s'a mai schimbat firea oamenilor și lipsele lor, ci un cuvânt zis s'a mai schimbat lumea. Și noi de mult ar fi trebuit să bagem de seamă, că lumea se schimbă, că merge înainte și ar fi trebuit să mergem și noi cu lumea și cu nici un preț să ne lăsăm de ea. Știu eu bine, că auzind voi vorbele mele, vă întrebați între voi, ce să fi făcut noi

*) Disertațiune citită la adunarea generală a desp. Eeluş al Asociațiunii.

plut de datorii, pe cari nu le-a mai putut plăti, a mers la tată-său, să i ceară bani. Să-l primească, nu a voit tată-său, banii însă i-a trimis. Și asta o făcea tinăru an de an. Dar dorul de a-și vedea tata a crescut în el tot mai mult.

Intr'aceea tată-său muri. Lângă sicriu s'a întâlnit cu mamă-sa, s'au îmbrățișat. Fiul a voit să afle dela mamă-sa taina nașterii sale, iar când nici aceasta nu a voit să-i spună nimic, mâniaș a plecat către Europa.

De atunci încolo dorul de a ști taina aceasta l-a stăpânit mai cu tărie. Numai cu deslegarea lucrului acesta se ocupa.

Zilele trecute a înnebunit. Mamă-sa a fost chemată tegrafice la Paris, unde a și venit, iar medicul i-au spus mamei, că fiu-său numai așa se face bine, dacă-i des-tălnuește, ce cere.

Femeea a cerut două zile, ca să se gândească. Toată lumea așteaptă cu nerăbdare deslegarea acestui necunoscut.

— Polițai rus omorât. Se scrie din Varșovia, că polițistul *Bolembiovski*, a fost omorât cu revolverul.

— Grevă în Chișineu. Se scrie din Chișineu, că lemniarii și muncitorii de pământ, cari lucră la podul de fer s'au pus în grevă. Acum lucră numai lucrătorii italieni.

— Mare furt în catedrala din Milano. Se scrie din Milano, că făptuitorii necunoscuți au furat coroana de aur de pe chipul maicii Precești și de pe mână podoabele de aur. Prețul obiectelor furate e trei-zeci de mil de lire.

— Urmașul lui Nothnagel. Catedra rămasă vacantă în urma morții învățatului Nothnagel se zice, o va ocupa Dr. *Krauss*, profesor din Berlin, de origine din Austria.

— Moarte pentru un crucer. În strada Keresz din Budapesta două fetițe s'au nefericit pentru un crucer: una a murit, iar cealaltă trage de moarte.

Fetița de 12 ani Heana și Margareta de cinci ani ale lui Kálmán László se jucau în curte. Intr'aceea un crucer le-a căzut în pivniță, unde s'au grăbit amândouă să-l găsiască. La lumina

unui chibrit l'au și găsit. Chibritul aruncat apoi ajunsese în un butoi cu benzină. N'au apucat să facă câți va pași și întreagă pivnița era în flăcări. Benzina a explodat. S'au aprins și bainele celor două fetițe și până să le sară în ajutor părinții și vecinii ambele erau foarte rău arse Margareta în scurtă vreme a și murit, iar cealaltă acum trage de moarte.

Ba era să s'aprendă întreaga casă. Pompierii numai cu mare greutate au putut stinge focul.

— A murit versificatorul pribeag. Un om îndrăgostit în versurile lui, cari sunau din coadă era *Hazafi Veray János*. A cutreerat toată țara, vechnic era încunjurat de ciurde de copii strângari, cari își băteau joc de nebunia celui ce credea, că fericirea lui e ca cineva, copilul neștiutor să se minuneze de el, că știe ticlui câte-va vorbe, care sună din coadă.

Copii au perdut și această bucurie. Nu va mai fi nimeni, care să pomeniască poeziile lui Veray, țigan pribeag al poeziei.

— Câștigul de o sută de mil de coroane. Chelnerul *Fechter* din o cafenea budapestana a câștigat la tragerea losurilor Elisabeta 100,000 coroane. La îndemnul nevestei, pe care o iubea până la nebunie, i-a pus în o bancă pe numele ei. Fericirea lui era deci foarte mare dar nu și a nevestei sale, care mai bucuros ar fi voit să trăiască cu dragătu-său.

Ce a făcut nevasta?

A scos banii din bancă și a fugit cu iubitul ei departe poate, iar chelnerul nu știe acum, de ce să-i pară mai tare rău, de mult iubita nevastă, ori de banii cei mulți.

— Convocare. Toți acei învățători, cari au absolvat pedagogiul din Arad în anul 1894 — prin aceasta sunt convocați la convenirea colegială, ce se va ține în Arad (școala inv. I. Moldovan), la 6/19 August (Schimbarea la față) a. e. Convenirea e deplătită pe orele 8 a. m. Despre luarea la cunoștință, rog pe fie-care frate coleg să mă avizeze pentru orientare prin o cartă postală *Nadab*, la 2116 1-11-1005. *Dome-tzu Boariu*, inv. ort.-ro.

— Socrul și ginerul. Un bărbat și o femeie au avut un copil și el întâmplarea, ce pe 10 Gyula, slușba în o familie.

El adică zilele

a mers acasă, nevastă-sa îi fugise de acasă. A aflat pe masă o epistolă, în care socru-său îi aducea la cunoștință, că fata lui nu mai vrea să trăiască cu el, de aceea o duce acasă. Lorencz a și înștiințat poliția despre aceasta. — Lorencz a mai spus, cum socru-său dela început s'a îm-

potrivit căsătoriei ficel sale, cum el, ca administrator pe moșiile lui Rétl, socru-său, a fugit cu fata la Budapesta. Fata îl iubia adică pe Lorencz, dar tată-său ar fi voit cu ori-ce preț, ca să se căsătorească cu un baron sărac.

De doi ani trăiau fericiți. În timpul din urmă soția-sa a primit o mulțime de scrisori anonime, în care i-se aducea la cunoștință, că bărbatu-său o înșelă. Femeea s'a mâniat așa de tare, că i-a scris tată-său se vină s'o ducă acasă, ceea-ce s'a și întâmplat.

Poliția a pornit deci cercetare. A doua zi însă s'a dus Lorencz din nou la poliție și a spus, că i-s'a reîntors nevasta, care ajunsă acasă afla, că epistolele acelea nesubscrise i-le trimitea tată-său și că ea ar trebui să devină soția vechiului baron.

— Mișă de marmoră la Arpaș. În hotarul comunei Arpaș (com Făgăraș) s'a aflat o mișă de marmoră, care conține cea mai bună marmoră „carrara statuaria” și „bianco pain”. Un metru cubic din astfel de marmoră prețuește până la 1000 florini. O astfel de marmoră — precum se afirmă — nu se mai află nicăieri în lume și numai cu marmora veche egiptică se mai poate asemăna în privința frumuseții și perfecțiunii. Teritoriul minei e al statului și e dat în arândă societății miniere Pauly & Comp. din Sibiu, la care societate aparține și mulți Români din România.

— Anunț. Recomandăm cu căldură atelierul de tâmplărie, sculptorie și strângărie al firmei *Ion Cotirlă și fiul* din Oravița, în care se confecționează temple, strane, jeturi, chivoturi, răpizi și tot felul de utilități bisericesti cu prețuri moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

— Spre știre. Cu deosebită stimă rog pe stimatul public urban și rural să binevoiască a se convinge personal, că *anunțurile ce le-am dat prin foile locale nu-s reclame ordinare*, ci residă pe fapte, că în atelierul meu special de giuvaerice, ce întrece ori-ce concurență, fiind pus sub conducerea mea personală să pregătesc respective transformă, repară ori-ce lucrări, ce cad în bransa aceasta foarte frumos și ieftin. Magazinul mi-e admirabil asortat cu giuvaerice cu briliant de aur, argint. Se pot obține și serviciul pentru masă de argint cu prețuri foarte ieftine pe lângă un serviciu prompt. Telefon urban și comitatens 439. Cu deosebită stimă: *Wemberger Ferencz*, giuvaeriu, Arad (Központi szálloda).

— În fie-ce zi se poate căpăta bere proaspetă de Schwehat și mincări admirabile în restaurantul lui *Kovats și Novotny*.

dară, cum să fim mers noi asemenea cu lumea? Știu eu, că astfel de gânduri se bat în inimile voastre la auzul vorbeilor mele.

Apoi, fraților! am zis că lumea merge înainte, că lumea s'a schimbat, ear' lumea așa merge înainte, că din ce astăzi, mâne e tot mai învățată, tot mai pricepută, ear' acei oameni cari au apucat mai de grabă la carte și la învățatură, apoi aceia fie că au fost și sunt plugari, măestri ori ori-ce altceva, ei au priceput și pricep să lucreze lucrurile cele mai gingașe, dar' totodată și cele pentru-cari au primit și primesc cele mai bune plăți, ear' lucrurile cele mai grele ce se lucră cu osu cum ziceți voi și cele pentru cari se plătește mai puțin, le-au lăsat și le lasă în grija oamenilor fără carte, fără învățatură. Noi Români, mai cu seamă cei de prin părțile acestea, am rămas și rămânem tot mai înapoi de lume, pentru-că nu punem nici un preț pe carte sau pe învățatură, ba de o vreme încoace ne-au pus păcatele noastre — că nu voi zice mai bine — de nu dăm nimic nici pe maica biserică, pe casa lui D-zeu sfântul. „Cei-ce urăsc biserică, — zic sfintele noastre cântări bisericesti, — dela Domnul se vor rușina, că precum earba de foc așa se vor usca”. Și apoi să ne minunăm dacă ne merge rău? Auziți acum cu urechile voastre, ce pedeapsă vine asupra celor-ce urăsc biserică. Și nici nu e mirare, căci Doamne! câte daruri, câte bunătăți revărsă asupra noastră sfânta biserică, ear' noi în loc să ne luăm pruncuții noștri de mână și în fiecare Duminecă și sârbătoare să mergem la biserică și să ascultăm sfânta slujbă și acolo în casa lui D-zeu să-l înălțăm Lui mulțămite și laude, pentru-că se îndură și ne dă sănătate, putere și cu o vorbă zis tot

aceea-ce ne trebuie, — noi pe aceea vreme apucăm pe altă cale, apucăm la birt, bată-l păcatele. Eară D-zeu văzând, că noi încunjurăm casa lui cea sfântă, ne părăsește și pe noi.

Și rău, mare rău facem noi, că nu umblăm pe căile, pe cari au umblat moșii și strămoșii noștri. Aceia iubeau pe D-zeu și sfânta biserică mai mult, decât chiar lumina ochilor lor. Și le mergea bine, fraților!, — nu duceau atâtea lipse nu aveau atâtea năcazuri, câte lipse ducem noi și câte năcazuri ne copleşec pe noi. Și nu duceau lipse pentru-că erau creștini adevărați și D-zeu în tot locul și întodeauna era cu ei, ear' unde e D-zeu să țiiți minte frații mei, că de acolo fuge toată lipsa, fug durerile și tot felul de năcazuri.

Și oare noi, cei-ce suntem acum în lume, de ce ne ținem mai cumiți decât părinții, decât moșii și strămoșii noștri, când aceea aveau mai multă inimă decât noi, când mulți dintre ei purtau în creierii lor cu mult mai multă pricepere decât avem în ziua de astăzi unii dintre noi? Pentru-ce oare noi nu ținem cu așa tărie, cu așa sfințenie datorințele noastre creștinești, așa cum le-au ținut părinții, moșii și strămoșii noștri. Apoi ascultați-mă iubiți frați! că v'o spun. Pentru-că ne ținem mai cumiți și aievea suntem mai nepricepuți, de cum au fost ei, apoi pentru-că nu avem să ținem samă de multele binefaceri, ce le revoacă D-zeu cu belșug asupra noastră și prin urmare suntem nebagători de seamă și prea increzuți în puterile noastre.

Cu adevărat iubiți frați! mari sunt darurile ce le primim dela D-zeu prin ajutorul sfintei biserică. Și ele se revoacă și asupra sufletului și asupra trupului nostru. Indată ce se naște omul

în lume sf. biserică îl primește în brațele sale și îl împărtășește cu taina sfântului botez, prin care nou născutul dobândește iertarea păcatelor, și se face părtaș de darurile Mântuitorului Christos. Omul — lut cum e — prin botez se face una cu D-zeu. Vedeți de ce dar mare îl învrednicește sf. biserică pe om? După-ce noul născut crește mare și în lume umblând greșește greu înaintea lui D-zeu și în urma greșelii și a păcatului, sufletul seu ajunge a fi neliniștit, ear' trupește n'are somn, n'are odihnă nici ziua nici noaptea — ei pare, că o putere necurată îl goneste pururea — earăși sf. biserică prin sfânta spovedanie îl împacă cu D-zeu. Și omul deslețat și curățit de păcat prin sf. biserică, își primește din nou liniștea sufletului. Apoi când cineva e cuprins de neputințe, e cuprins de dureri sufletești și trupesti tot sf. biserică și rugăciunile sale îl alină durerile și-l câștigă iertare de păcate. Când ajunge omul la adânci bătrânețe și când e pe patul de moarte, biserică prin preoții săi îl mângăie, îl îmbărbătează și tot preotul este acela, care pe fiecare om — fie bogat fie sărac — îl petrece până la locul cel de odihnă.

(Sfârșitul va urma.)

H A Z.

Intre doi filosofi.

— De sigur, dragă Eremio, când vei muri o să fii transformat prin opera naturii într'un bou sau într'un porc.

— Și tu într'un om, pentru-că porc ai fost până-acum.

Atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra atelierului de tot felul de mașini agricole al dlui F. Maxim I. Vulcu din Arad. Fabrica dlui Vulcu este unică în felul său la noi Români. Om harnic, priceput și diligent, care a învățat grin Germania și America, dl Vulcu are de gând să răspândească între Români cele mai moderne mașini cucerite de știința tehnică de azi. Nici un Român să nu vie în Arad fără a-l cerceta fabrica.

Cronică judiciară.

§ **Hot de 76 ani, mare dușman al buzunarelor.** Kovács József fusese spaimă pentru buzunarele oamenilor, ce au parale. Multe buzunare au rămas goale din pricina lui. Poliția îl căuta de mult să stea de vorbă cu el, în sfârșit l-au și prins în M.-Radna, iar tribunalul reg. din Arad l-a osândit la șase luni temniță.

§ **Tovarășii de drum.** Terzin Gyóka, mare negustor de porci călătoria dela Seghedin spre Budapesta. Pe tren ședea lângă un țaran bine lăcut, care pe drum și-a scos punga, a numărat din ea 30 bucăți de hârtii de câte-o mie.

Ce i-a trăsnet prin minte lui Terzin? Când a ajuns la Budapesta, a fugit numai decât la polițaiul, ce era de slujbă la gară și i-a spus, că i-a perit punga cu 30,000 cor., și cum pe cutare țaran îl bănuște.

Poliția a și pus mâna pe țaran, care a fost dus să fie ascultat. S'au și aflat banii la el dar erau bani falși.

La început a tăgăduit că el i-ar fi furat: după ce însă se adevări, că-s falși banii a zis că i-a furat, crezând, că pentru furt va căpăta mai puțină pedeapsă, decât pentru falsificare de bani.

În mare încurcătură a ajuns Terzin, care în sfârșit a spus, că nu-l a luf punga.

Poliția îl ține pe amândoi prinși și cercetează treaba mai departe.

Invitări și petreceri.

Concertul absolvenților de teologie din Arad la Șiria.

— Raport special. —

În ziua de 29 v. Șiria a sărbătorit pe bătrânul Săn-Petru, în mod mai deosebit ca în alți ani.

Tinerii absolvenți ai teologiei din Arad, au desfășurat adecă în aceasta zi steagul culturii inimii, prin aranjarea unui concert cu program frumos, după care a urmat firește dansul până în d'albele zorii...

Optimist dela fire, datorit de mâna cea bogată a lui Dumnezeu numai cu ochi, ce văd senin și când e nor, — nu cercetez bună-oară, pentru ce n'am văzut la Șiria pe toți absolvenții de teologie, ci numai o parte mică, dar voi-nică...

La ce mi-aș frământa mai departe sărmana inimioară, cu căutarea de nod în papură, bună oară, ce s'a petrecut între clișele vieții sociale române din Șiria, de mi-s'a părut prea puțin fil de al lui Traian la acest concert!...

Și — ferească-mă bunul și înduratul Dumnezeu — să mă pun să scociorăsc suspinul... buzunarelor sărmanilor teologi absoluți și de carte și de parale, ca să explic de pildă, logaritmul pungei lor, că lumea asta, mă rog, ar bucina cu trîmbița lui Lehel, că sărman de mine umblu după pacoste și gâlceavă!

Dacă le-o trebui manifestatie culturală, dacă în loc de pită ei mîncă idealism și beau nectar din hore în loc de vin dela Șiria, n'au decât să privească cu un dispreț de-așemenea „ideal“, la punga oșlită...

Programa alcătuită din 5 puncte alese, a fost executată perfect, spre mulțumirea și încântarea tuturor.

Cântările bisericești ale dlui Trifon Lugojan, profesor de muzică la seminarul din Arad, au fost executate cu un sentiment de evlavie, de și-se părea, că ești chiar la slujba Dumnezească în cutare biserică ortodoxă...

Piese: „Azi“ de Ot. Neuberger; „Pum, pum“, de Lachner; „Mat și înc'odată“, de Wachmann, de asemenea au plăcut mult, având în vedere bogăția de artă și precizia executării, iar „Ilustrațiunea română“, de C. R. Karrasz, executată la pian de d-șoara *Tulia Bogdan*, ne-a transpus într-o stare sufletească înălțătoare. Piesa jucată de-a rost, ne-a dovedit nu numai priceperea tehnică, ci mai ales diligența și dragostea pentru muzică. Căldura, cu care D-șoara Bogdan a executat-o, ne-a scos în relief înclinarea-i artistică, așa că nu se putea să n'auzim, la finea piesei, aplause frenetice, și recercarea atât de insistentă de a ne delecta auzindu-o încă odată. Prea natural, că și după repetirea părții ultime a „Ilustrațiunei Române“, aplausele binemeritate nu voiau par' că să înceteze.

Cântările populare ale dlui Trifon Lugojan și anume: „Calea mândrei“; „Cu capul de cărămidă“; „Vrei nu vrei“; „Fă-mă Doamne“; „Bate doba“, foarte dragute ca text, admirabile ca artă românească, îți făceau impresia, că stai într-o vale adâncă, ear pe vârful muntelui apropiat, cântă de însărute, mîndu-și turma la stână, păcurarul îndrăgii...

Atâta poezie, o artă atât de plastică, o executare așa inteligentă, lucru firesc, că a fost răsplătită cu aplause...

Nu mai puțin reușit a fost și concertul: „Proba de Chor“, de R. Heinze.

Acompaniamentul la pian, draguț și inteligent, a contribuit mult la succesul piesei. D-șoara Bogdan și-a achitat perfect rolul și în „Proba de Chor“.

*

Lumea electrizată de frumșetea artei, nici n'a simțit — deși toți aveau programa în mână, — că „Proba de Chor“ încheie prestațiunile tinerimei, și că urmează dansul. — Tinerii pot fi mulțumiți se pot desfăta de succesul moral al primului lor debut în provincie. Incepe dansul.

Locul teologilor se ocupă de lautarii din Pâncota, bină îndată se norează de noi artiști, ear seninul în sufletele tinerilor crește, dansul îl transportă în paradis!

Deși la concerte și baluri, de domni nu se prea face pomenire, totuși — îmi permit să fac o mică schimbare în felul rapoartelor din trecut.

Tocmai la începutul programei, — când toți eram cu atenția încordată la executarea piesei „Sfânt“, — auzim strigate de „să trăiască!“

Cine-l? Ce-l? șoptesc toți. Vine pe aripile vântului un nume: e aci deputatul nostru Dr. Ștefan C. Pop.

Am mai observat printre oaspeții pe P. O. D. referent bisericesc Georgiu Popovici, fostul protopop al Șiriei.

Am notat, de asemenea, pe P. O. D. protopop actual al Șiriei M. Lucuția.

Preoții au fost în număr respectabil. Încheiu cu galeria doamnelor, pentru a-mi arăta întreagă recunoștința față de mamele române, cari nu ignonează acest modest debut intelectual al tinerilor nostri.

Din cât mi-am putut însemna, dau aici lista doamnelor și domnișoarelor cari au luat parte:

Dame: Popovici (Arad), Lucuția (Șiria), Dr. Hotăran (Șiria), Muntean (Cherechiu), Bogdan (Șiria), Popovici (F.-Vârșand), Montia (Gurba), Țaran (Totvărădia), Crișan (Seleuș), Mihut (Sintea), Em. Popovici (Sintea), Morariu (Măderat), Mircu (Totvărădia), Muscan (Nădab), Cure (Covăsint), Popescu (Covăsint), Musca (Comlăuș), I. Popa (Ternova), Lazar (Șiria), Dr. Kocsis (Șiria), Lara, Nișca, Terebenț (Galșa), Păscuți (Șiria), Magyar (Galșa), Olariu (Arad), Nonu (Nădab), Boariu (Nădab), Doboș (Șiria), Balint (Sintea), Halmăgian (Măderat).

D-șe: Florica și Zena Popovici (Arad) Aurora Montia (Gurba), Veturia Popovici (F.-Vârșand), Hortensia, Tulia și Lucia Bogdan (Șiria), Gabriela Țaran (Totvărădia) Getta Dr. Hodoș (Blaj), Maria Crișan (Seleuș), Elena Faur (Șiria), Georgina Popp (Pocioveliște), Livia Muscan (Nădab), I. Popluca (Beiuș), Cornelia Cure (Covăsint), Cornelia și Mărioara Musca (Comlăuș), Veturia-Balint (Sintea), Mărioara Tamaș (Sintea), Cornelia Bogdan (Agris), Veturia Laza (Galșa), Antonia Bogoiu în costum național, Eleonora Iovescu (Șimand), N. Cismașiu (Gurba), Nișca (Galșa), Ana și Sofia Burdan (Sintea), Sidonia Nonu (Nădab), iar altele, eventual, al căror nume îmi scapă, rog să fie cu indulgență, pentru-că un sărman raportor n'are darul să cunoască toată lumea din cele patru părți ale ei...

Una totuși îndrănesc s-o spu verde românește, că în Șiria la un concert aranjat de teologi români ortodoxi nu vezi numai o cuconită în costum, și aceea fetița unui sărman dascăl de pe sate, — Antonia Bogoiu; — să nu vezi decât 3—4 tineri îmbrăcați în haine românești naționale, e un semn de indiferentism dacă nu de decadentă în cele naționale.

De nu era aceasta aparițiune tristă, care va trebui cu alt prilej reparată, — petrecerea se putea socoti, din punct de vedere cultural-moral — de succesă, iar tinerimea teologică merită dragoste și cinste frățască.

Raportor.

— Tinerimea studioasă din Poiana-Sibului va aranja o petrecere de vară în 23 Iulie n. a. c. în pădurea „Staule“.

Modistărie română!

An onoare a atrage atențiunea damelor române din loc și provincie asupra

Atelierului de modă

ce l'am deschis în strada Déak-Ferenccz Nr. 4 în care pun la dispoziția damelor române mare ascetism de pălării gata din Paris pentru dame-copile cu preturi foarte modeste.

Primește și servește prompt și ieftin transformări și decorări a tot felul de pălării de dame pentru toate anotimpurile conform modelor celor mai nouă.

Cu stimă:

Agatia Ursu.

Bibliografie.

A apărut și se află de vânzare (prețul 50 fileri, plus porto 10 fileri) la administrația ziarului „Tribuna“ interesantul studiu:

»Die Bedeutung des Romänischen Elementes im Völkerconcerte Europas von Einem Patrioten«

Broșura aceasta scrisă nemțește este merită ca în cercurile înalte politice din Austria și străinătate să facă cunoscuți pe Români.

Efectele publice de Ioan I. Lăpădatu, profesor de științe comerciale. Sibiu 1905. Prețuț 1 cor.

Acesta este titlul unei nouă lucrări a domnului Lăpădatu, apărută ca Nr. 3—4 în „Biblioteca băncilor române“, edată de „Revista Economică“.

În această lucrare a sa, autorul, după-ce ne arată, cum s'au dezvoltat efectele publice și cum se împart, trece și se ocupă în mod amănunțit de împrumuturile de stat, explicându-le din toate punctele de vedere. În legătură cu natura și importanța lor ne arată, cari sunt împrumuturile temporale, cari cele perpetue, cum se face emisiunea bonurilor de tezaur, obligațiunilor, rentelor, lozurilor etc. la noi și în alte

CANCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

ate, cum se amortizează și ce sunt și cum se converșiunile.

Capitolul următor îl formează *Scrisurile fonciare și prioritățile*, în care după ce se arată importanța economică a acestor hârtii de vopare de asemenea ni se explică modul, cum se au în circulație și cum se amortizează. Tot ci se tratează și obligațiunile comunale, îndpitate ca gen cu scrisurile fonciare.

Urmează apoi a doua categorie principală a efectelor publice, *acțiunile*, la care ca și în capitolele precedente, ni se dau bune explicațiuni despre natura, importanța și felul acțiunilor, acțiunilor cu prioritate, biletelor de folosință etc. În sfârșit ca capitol final ni se dă o descriere amănunțită a *celor mai însemnate efecte publice din Monarchia Austro-Ungară* arătându-se la fiecare efect, când și cum s'a emis, cum și până când se amortizează, în ce sume sunt titlurile singuratiche, câtă dobândă aduc, când e scadența cupoanelor, între ce sume variază cursul etc.

Din toate aceste se poate vedea, că această lucrare va putea fi cetită cu interes și folos de ori și cine, în special de cei ce ocupă funcțiuni la băncile noastre.

Recomandându-o în atențiunea celor interesați, amintim că se poate procura dela autor sau dela redacția „Revistei Economice” și Librăria archidiecezană din Sibiu pe lângă prețul de 1 cor. plus porto.

La administrația ziarului „Tribuna” se află de vânzare „Amicul Poporului” îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român de Titu Vuiculescu, pretor. Prețul 1 cor. plus porto 10 fileri.

ECONOMIE.

Arad, 21 Iulie.

Intrunirea agricolă din Dobârea.

Mare bucurie ne-a cuprins pe noi doborâșii aflând, că „domnii dela agricolă” vor veni să aminecă la 2 Iulie n. în comuna noastră la intrunire agricolă. Dacă mare a fost a noastră bucurie la sosirea „domnilor noștri”, cu atât mai mare le-a fost, a trebuit să le fie întristarea conlocuitorilor noștri Sași, cari de aci înainte nu se mai pot mândri, că numai „domnii lor” îi caută până și de 2-ori pe an, că acum ne-am avut și noi pe „domnii noștri”, cari pentru noi au venit, pentru noi au asudat și cu noi au stat de vorbă, și ne-au dat povețe pe cari dacă le vom urma, binecuvântare va urma în gospodăria noastră.

Oaspeții noștri din acest prilej au fost între alții: vice-presidentul Reuniunii dl I. Chirca membrii din comitet Petru Draghitsu, Romul Simu și secretarul Vic. Tordășianu, car din Mercurea dl protopop Păcurar, directorul de bancă D. Vulc, avocatul Dr. Ghiță Măcelar, cancelistul Blaga, măcelarul G. Muntean, propr. Albu, învățătorul Vasile Greavu din Gârbova, învățătorul Nic. Iosif din Aciliu și alții.

Intrunirea s'întinut în sala mare a noului edificiu școlar, zidit pe bani câștigați prin înțelepciunea dlui P. Draghitsu, pe când era primpretorul cercului Mercurea și a decurs astfel:

La oarele 11^{1/2} a. m. vice-presidentul deschide intrunirea prin o vorbire instructivă, în care arată cum ar trebui purtată economia peste tot în ziua de astăzi, ca să se renteze și în deosebi arată ce ar trebui să întreprindă populațiunea noastră din Dobârea, pentru-ca conform îndrejurărilor locale să poată progresa în cele economice. S'a întreținut mai pe larg asupra culturii pomilor în grădini și livezi, arătând cu numeroase argumente puternice cum și-ar putea îmbunătăți locuitorii acestei comune starea lor actuală.

A vorbit apoi dl Nicolae Iosif despre cultura viilor. Ca și tema despre pomărit, așa și aceasta a fost de actualitate, de oare-ce viile comune, de vre-o 10 ani, sunt atacate de filoxeră și în chipul acesta isvorul principal de câștig al locuitorilor este aproape sec. Ca unul ce a luat parte la un curs de vierit al statului, dl Iosif stăpânește pe deplin materialul, ce a avut de tractat și de aceea conferința a avut un efect foarte mulțămitor asupra celor prezenți.

Precum află dl Iosif își va continua câștigarea cunoștințelor din vierit la un nou curs ce se va ținea în toamnă. Reuniunea agricolă îi îmbiase dlui Iosif la cursul din Aiud un modest ajutor bănesc anume din fondul creat de secretarul Tordășianu pentru vierit și speranță avem, ea va mai aduce jertfe în această cauză dat fiind că dl Iosif s'a dovedit un și bun și practic și popular prelegător din vierit. La dreptul vorbind rar o conferință mai acomodată pentru cultivătorii de vii, ca a dlui Iosif.

Al 3-lea prelegător, dl Simu, binecunoscut obștel noastre și ca vorbitor popular și ca autor, ne-a adâncit prin o vorbire înțeleaptă și populară în cultura albinelor, acest nesecat și bogat isvor de câștig pentru fie-care econom.

Cum acești 3 vorbitori ne-au arătat nouă cât și mijloace de îndroduș în economia noastră, secretarul Reuniunii dl Vic. Tordășianu a ținut să ne spună, că pentru a ajunge cu mai multă înlăsnire la mijloacele indicate, este neapărat să ne întovărășim, să punem umăr la umăr și îndeosebi să ne alcătuim o astfel de însoțire, care să ne sară într'ajutor atunci când avem trebuință, să ne dea ajutorul în masura în care avem de lipsă de el și toate aceste cu puțină cheltuială. De mare preț pentru noi ar fi o însoțire de credit sătească, sistem Reiffeisen, alcătuită de noi și condusă de noi înșine.

Toate 4 conferințele au fost ascultate cu mult interes, luând parte la discuțiunile ce au urmat și dând povețe folositoare dl protopop și membru în comitetul Reuniunii Petru Draghitsu și dl protopresbiter Păcurariu.

Avem nădejde, că ideile semănate de conferințarii au prins în pământ bun și astfel vor răsări, crește și aduce rod cu atât mai mult, că poporul i-s'a distribuit și numeroase cărți din editura Reuniunii, cum și o coșniță mobilă de stup împreună cu toate recușitele neapărat necesare.

S'au înscris 10 membrii noi, cari, împreună cu conducătorii lor dd. preot Ivan, învățătorul Ivan, fruntașul Nedela etc. s'au angajat a stărui pentru realizarea celor propoveduite, anume: înființând o însoțire de credit sătească Reiffeisen, o pepinieră pentru cultura viței americane și altoirea ei, o școală de pomi etc.

După sfârșirea afacerilor oficioase o parte a celor prezenți la intrunire, au fost primiți și tractați în ospitala casă a dlui Nedela.

De încheiere amintesc, că oaspeții noștri la sosire au fost binevenți de harnicul învățător N. Ivan, car' mulțumita pentru osteneala le-a adus-o dl protopop Păcurar, care ne-a dorit tuturora o la revedere cu bine la espoziție de poame din Mercurea.

Școale economice la pedagogii.

Ministrul de culte și instrucțiune a adresat cercular către toți inspectorii școlari, pe teritoriul cărora se află pedagogii, ordonând că cu începutul noului an școlar, la toate acele pedagogii de stat, unde școala de repetițiune nu e încă întregită, adecă e fără clasa V. și VI. și fără școală de repetiție, *trebuesc înființate clasa V. și VI și școlile de repetițiune economice*. Ministrul ordonează mai departe, ca elevii să fie tot mai mult ocupați în școala economică. E luat apoi în plan, să se înființeze pe lângă fiecare pedagogiu școală de menaj (bucătărie) unde să se propună lucrurile mai mici de casă.

Reserviștii și munca de câmp.

Pe acei rezerviști, cari pe 2 August sunt chemați pe 20 de zile la deprindere de arme, comanda de întregire a armatei comune și a celei de honzezi, dacă se înfățișează cu provocare la munca câmpului acolo, îi absolvă dela deprindere pe acest timp. Ordinațiunea aceasta a fost acuma trimisă autorităților.

Licitarea unei bănci secuști. Ziarele ungurești scriu că judecătoria cercuală din Székelyudvarhely, a adus un decis, prin care s'a nuntă, că 102 pretensiuni în sumă de 45,431

Cor, a băncii „Székelyegyleti Első Takarékpénztár”, împreună cu interesele scadente, se vor vinde la licitație publică. Se înțelege institutiile naționalităților sunt de vină, pentru-că Secușii nu pot lua cu aceștia concurența — așa scriu ziarele maghiare.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 20 Iulie. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Octombrie 1905 (100 clgr.)	15'66—15'68
Secară pe Octombrie	12'80—12'82
Orz pe Octombrie	11'40—11'32
Cucuruz pe Iulie	15'22—15'24
Cucuruz nou 1906	10'72—10'88

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Octombrie 1905	15'66—15'68
Secară pe	12'80—12'82
Ovăs pe Octombrie	11'52—11'54
Cucuruz pe Iulie	16'22—16'24
Cucuruz nou 1906	10'86—10'88

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
580—650 măști metriche grâu cor.	17.00—17.40
320—340 " " cucuruz "	15.10—15.30
Semnare nominală secară:	14.68—14.70
" " orz:	14.60—14.80
" " ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—340 măști metriche grâu cor.	7.80—8.00
180—250 " " cucuruz	7.40—7.50
Semnare nominală: secară	7.00—7.10
" " orz:	5.20—5.40
" " ovăs:	6.50—6.60

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool, rafinat în mare	cor. 158.—
" " " mic	" 160.—
" brut " mare	" 156.—
" " " mic	" 158.—

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu: 70—100 klg.	Cor. 15'30—15'40
80— " " "	" 15'40—15'50
Secară: 100 " "	" 13'20—13'30
Orz: " " "	" 10'30—10'40
Ovăs mercantil 100 klg.	" 12'50—12'60
" cernut " " "	" 12'70—12'80
Cucuruz vechiu " " "	"
" nou " " "	" 15'30—15'40

Tîrgul de porci din Köbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 139—140 fil; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 140—141 fil; Calitate sîrbească: grei, părechea peste 260 klg. 142—143 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 141—142 fil. Ușori până la 240 kgr. 138—140 fil.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul Ion Lățiu Ohaba-Mutnic. Afacerea se ține de prea veneratul Consistor, drept aceea am transpus-o acolo.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichia.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma” de Russu Știrianu Cor. 2.— plus 10 fil. porto	
„Povestiri și schițe” de S. Secula 1.—	5 " "
„Nuvele” de Emil Zola Cor. 0'40	5 " "
„Școlarul declamator”	0'50 " "
„Vatra părăsită” I. Slavici	1.50 " "
„Stropul de roană”	1.— " "
„Aur” Const Hodoș	1.50 " "
„Telegrama” farză în 3 acte	0.80 " "
„Carmen Sylva” de Vojen	1.— " "
„Amicul Poporului” T. Vuiculescu	1.— " "

5677-1905. tkvi. sz.

EGYÜTTES Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint tkvi. hatóság köz-
hírré teszi, hogy „Victoria” tak. és hitelintézet részvény-
társaság aradi cég kérelmező és özv. Fancsally Jobb
Adolfné perszéki Szelle József aradi és Tóth József mint
Andaházy Pál és özv. Fancsally Jobb Adolfné született
Madoscsányi Klementina engedményese aradi lakosok
ezekkel esatlakozónak kimondott végrehajtóknak, Ursz
Danyiláné született Tenosán Mária mint Ursz Ignát jogu-
toda kurtiesi lakos végrehajtást szenvedett elleni 121 kor.
76 fillér per és végrehajtási költség, továbbá 170 kor. on a
költség, továbbá 1000 korona, 2000 korona és 1636 kor.
tőkekövetelések és jár. iránti végrehajtási ügyében az
aradi kir. tszék területén lévő Aradmegye kurties közsé-
gében fekvő a kurtiesi 829 sz. tkvi. A 1-5 sor. 890,
996, 1-71, 1277, és 1411. hrsz. a felvet. leg. ed. kü. állomá-
nyu földnek 2/3-od részére az árverést 1978 koronában
ezennél megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy
a fentebb megjelölt ingatlan hányadok az 1905 évi ok-
tóber hó 5-ik napjának d. e. 10 órájkor Kurties közsé-
házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alul is eladhatni fognak.
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan hánya-
dok becsárának 10 %-át vagyis 197 kor. 80 fillért készpénz-

ben, vagy az 1881. LX. tcz 42 §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a.
kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadék-
képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881 LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a
bírósnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átsegélyeztetni.
Aradon, 1905 évi június hó 18-ik napján az aradi
kir. tszék, mint tkvi. hatóság.

Aknay,
kir. tszéki bíró.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consulta zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — in

BAILE HERCULANE

(HERCULESFÜRDŐ)

Rog pe ori-cine să bine-voiască a
convinge ce bine și ce ieftin își poată
procura de la mine ori-ce orologie și
giuvaericele din argint și aur cură-
de 14 carate.

— A R A D, Piața Libertății —

lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor

ciasnornier și giuvsargiu.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în orice mărime.
Serviciu prompt și conștientos. — — — Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul
pentru cula și samănat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár kvárváros, Fő-utca 33. sz. —

Vânzare de altoi nobil de viță.

Cel ce dorește să aibă o vie efună sâratoasă și
frumoasă să se adreseze cu toată încrederea la
Școala științifică de viță a lui

Vityé Miklós, Szerb-Csanád

(comitatul Torontál)

unde se află altoi nobil de I classă, altoi nobil
cu rădăcină de viță pentru vinuri de masă și
desert eschisite, și sorte speciale separate și
alese pentru viță de chiorcuri (fligorie). Toate
calitățile se pot găsi și de classă II, tot așa
se găsesc altoiuri portalia și Moricola, cu ră-
dăcină, și vițe europene cu rădăcină în prețurile
cele mai ieftine.

Serveșe ou plăcere catalogul de sorte și de prețuri.

Atenție!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad, — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1.
o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experien-
țele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o
o o o mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
o o o din material de prima clasă și pe lângă pre-
o o o o țurile cele mai avantajoase. o o o o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stăra-
mătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi,
pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de piv-
nițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țigării miel și marl, după
cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele
mașinării sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de
abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit sau gaz,
garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de ma-
terialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de re-
paratură de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o o o o o și prompt. o o o o o

A sigurați contra griudinei: cucuruzul, grăul,
sécara, ovézul și toate plantele economice!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul
moriți, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.
A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor,
Canađ, Caraș-Severn, Timiș și Torontál și le efectuează pe lângă cele
mai favorabile condițiuni:

1. În ramaul vieții: capitale ou sármin șos, rente, zestre pentru fetife, capital
de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste
din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în zina morții întemplată.
2. În ramaul fecului: clădiri de tot felul, mobilie, mărfuri, produse de câmp ș. a.
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, revoizate ș. a. prin spargere;
4. Contra griudinei: grău, seceră, orz, cucuruz, ovés, via (vinea), plante la-
custrale: cânopă, în, bimel, năuturfi, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre
locale și cercuale mai în fișee-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad.

Ștrada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899. •

478-168

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și
tot ce aveți de preț!

Asigurați contra focului: case, bucate,
mobile, vestimenta, mărfuri